

tua kuvaavana tekijänä. Verson pituus taimen ainoana laadun tunnuksena saa osakseen va-  
kuuttavan kritiikin ja määritellään käyttökelvottomaksi.

Kirjoittaja esittelee huomattavimmiksi katsomansa taimien arvosteluehdotukset sekä  
esittää esimerkin luontoisesti oman ehdotuksensa 2 +2 -vuotiaiden kuusen taimien arvostelu-  
kaavaksi. Tämän mukaan tulisi taiminäytteestä tutkia verson pituus, taimen paino, juuren  
paino, läpimitta sekä juuriprosentti. Kunkin tunnuksen tulisi pysyä kullekin pituusluokalle  
kokemuseräisesti määrättyjen rajojen sisässä.

Toiseen painokseen lisätyssä neljännessä osassa tarkastellaan EEC-maiden yhteistä havu-  
puiden laatuluokitteluehdotusta sekä näissä maissa viime aikoina annettuja luokitusohjeita ja  
tutkimustyötä. Laadittu ehdotus perustuu läpimitan mittaamiseen pituuden perusteella luok-  
itellusta taimimateriaalista. Läpimittaa pidetään hyvin käyttökelpoisena tunnuksena ja  
sen tarkistamiseksi mainitaan perustetun laajoja kokeita kirjoittajan toimesta.

»Wachstum und Qualität von Forstpflanzen» on tiiviisti ja johdonmukaisesti laadittu kirja.  
Sisällön nopeata tarkastelua helpottaa kunkin osan lopussa oleva yhteenveto. Kirjallisuusluet-  
telo on varsin laaja tarjoten hyvän viitteen aiheen perinpohjaisempaan tarkasteluun. Huoli-  
matta tekijän mainitsemasta päämäärästä luoda tieteellinen pohja taimien laatuluokittelulle,  
ei kirjassa pohdita mitään ilmiötä vain ilmiön itsensä vuoksi, vaan yksinomaan käytännöllisen  
päämäärän, taimien laatuluokituksen kannalta. Kirjassa ei sen sijaan paljontaan korosteta  
sitä seikkaa, että minkä tahansa luokituksen lopullisen paikkansapitävyyden tarkistaminen  
vaatii laajoja ja pitkäaikaisia metsänviljelykokeita. Ilmiöiden fysiologiaan ei ole puututtu ja  
fysiologiset luokitusmenetelmät, joita on pidettävä morfologisia luokituksia luotettavampina,  
on sivuutettu maininnalla tai jätetty kokonaan vaille huomiota.

Näistä puutteiksi katsottavista seikoista huolimatta on professori Schmidt-Vogtin kirja  
erittäin ansiokas. Se on laajin ja täsmällisin metsänviljelyä varten kasvatettujen taimien kas-  
vua ja luokittelua käsittelevä erikoisteos, jonka vuoksi sitä voi varauksetta suositella kaikille  
metsänviljely- ja taimitarhamiehille.

## Metsäsanakirjoja — onko niitä?

Paavo Aro

Suomen Metsätieteellinen Seura on viime syksynä pannut käyntiin vuonna 1944 Kustan-  
nososakeyhtiö Otavan kustannuksella ilmestyneen nelikielisen *Metsäsanakirjan* uusimisen.  
Saattaa olla mielenkiintoista tarkastella, minkälainen tilanne tällä hetkellä metsäsanakirja-  
markkinoilla vallitsee.

Kun toisen maailmansodan päätyttyä kiivas kansainvälinen yhteistyö kaikilla elämän-  
aloilla ja myöskin tieteenharjoittajain piirissä alkoi, joutui monissa maissa mm. metsäsanakirja,  
joka käsitti 9 440 suomalaista hakusanaa ja jota pidettiin siihen mennessä täydellisimpänä  
metsäsanakirjana, ahkeraan käyttöön. Kun kuitenkin metsäsanakirja sisältää suomenkielisten  
hakusanojen lisäksi käännökset vain ruotsin, saksan ja englannin kielelle ja kun kansainväli-  
seen kanssakäymiseen oli tullut lisäksi uusia kieliä, varsinkin ranskan ja venäjän kieli, ryhdyt-  
tiin usealla taholla valmistelemaan sellaisia sanakirjoja, joissa myöskin nämä kielet olisivat  
edustettuina. Niinpä jo kymmenen vuotta metsäsanakirjan ilmestymisen jälkeen, v. 1954  
ilmestyi Ruotsissa metsänhoitaja M. E. SIMOSEN toimittamana *Skogsllexikon*, joka sisältää  
2 616 ruotsalaista hakusanaa käännettynä saksan, englannin ja ranskan kielille. Kolme vuotta  
myöhemmin, vuonna 1957 ilmestyi Berliinissä tohtori E. BUCHHOLZ'in toimittamana *Forst-  
wirtschaftliches Fachwörterbuch*, joka sisältää venäläiset hakusanat käännettynä saksaksi ja  
saksalaiset hakusanat käännettynä venäjäksi. Vuonna 1959 ilmestyi Neuvostoliitossa Lenin-  
gradin Metsäteknillisen Kirovin<sup>2</sup>akatemian toimittamana *Kratkii nemetsko — russkii lesot-  
tehnitsheskii slovar* (Lyhyt saksalais-venäläinen metsäteknillinen sanakirja) ja vuonna 1962

*Anglo — russkii lesotehnitsheskii slovar* (Englantilais-venäläinen metsäteknillinen sanakirja).  
Rumaniassa on ilmestynyt monisteena toissa vuonna metsäministeriön dokumenttikeskusten  
toimittamana kaksiosainen *Dictionar Forestier Poliglot*, jonka ensimmäisessä osassa rumania-  
laiset metsäterminit on käännetty venäjän, ranskan, saksan, englannin ja unkarin kielille ja  
toinen osa sisältää mainittujen kielten hakusanaluettelot. Viime vuonna on ilmestynyt Saksassa  
professori JOHANNES WECKIN toimittamana laaja *Wörterbuch der Forstwirtschaft*, jossa yli  
10 000 saksalaista hakusanaa on käännetty englannin, ranskan, espanjan ja venäjän kielille.  
Myöskin Jugoslaviassa on insinööri ANTE RADOVČICIN toimittamana ilmestynyt v. 1966  
*Wörterbuch der forstlichen Ausdrücke*.

Puhtaiden metsäsanakirjojen lisäksi on viime vuosina ilmestynyt sekä puuteknillisiä että  
maatalouden tietosanakirjoja, jotka sisältävät suuren määrän myöskin metsäterminiä. Suo-  
messa ilmestyi LIISA MALIN toimittamana vuonna 1958 noin kymmentuhatta hakusanaa si-  
sältävä *Maatalouden sanakirja*, jossa ovat suomalaiset hakusanat käännettynä ruotsiksi,  
saksaksi ja englanniksi. Vuonna 1962 on ilmestynyt Tukholmassa *Landbrukslexikon*, joka sisäl-  
tää maataloutta ja puutarhanhoitoa käsitteleviä ruotsalaisia hakusanoja englanniksi, ranskaksi  
ja saksaksi käännettynä. Vuonna 1962 ilmestyi Moskovassa *Deutsch — Russisches Wörter-  
buch für Holzbearbeitung* E. D. KASIMIROVAN, A. B. NIKOLAJEVAN ja I. S. ALENDERIN toimitta-  
mana. Tämä sanakirja sisältää saksankieliset hakusanat venäjän kielelle käännettynä. Hol-  
lantilainen kustannusliike Elsevier on ryhtynyt toimittamaan seitsemänkielistä *Wood Dictio-  
naryä*, jossa englanninkieliset hakusanat on käännetty ranskan, espanjan, italian, ruotsin, hol-  
lannin ja saksan kielelle. Ensimmäinen osa on ilmestynyt vuonna 1964 ja sisältää hakusanoina  
maailman puulajien kaupalliset ja kasvitieteelliset nimet. Toisen osan, joka on ilmestynyt  
vuonna 1966, hakusanat sisältävät korjuuteknillistä ja kaupallista terminologiaa, ja myöhem-  
min ilmestyvä kolmas osa tulee sisältämään metsätieteitä, puuteollisuutta ja puun käyttöä  
koskevaa sanastoa. Sama kustantaja on toimittamassa myöskin *Forestry Dictionaryä*, joka  
tulee olemaan puhdas metsäsanakirja englannin, saksan, ranskan, espanjan ja venäjän kie-  
lillä. Saksassa on tänä vuonna ilmestynyt HERBERT BUCKSHIN toimittamana *Holz Wörterbuch*  
kaksiosaisena, joista ensimmäinen osa sisältää saksalaiset hakusanat käännettynä englan-  
niksi ja toinen osa englantilaiset hakusanat käännettynä saksaksi.

Edellä mainittujen sanakirjojen lisäksi on ilmestynyt eri elinkeinoalojen sekä erilaisten bio-  
logian ja teknillisten alojen sanakirjoja, joissa kaikissa on myös metsä- ja puuteknillisiä haku-  
sanoja. Sitäpaitsi on tekeillä eräitä kansainvälisten järjestöjen alulle panemia metsäsanakir-  
joja tai terminologioita. Sellaisista mainittakoon Joint FAO/ECE/ILO Committee on Forest  
Working Techniques and Training of Forest Workers'in toimittamana työn alla oleva *Mul-  
tilingual Glossary of Forest Work Science*. Joint FAO/IUFRO Committee on Bibliography  
and Terminology valmistelee *Multilingual Forest Terminology* — nimistä teosta, joka tulee  
olemaan viisikielinen metsäsanaluettelo. Pohjoismaiden metsäunioni valmistelee pohjoismaista  
metsäterminologiaa ja Ruotsin kuninkaallinen metsähallitus ja maatalousakatemia ruotsa-  
laista metsäterminologiaa, jonka hakusanat käännetään myöskin englannin kielelle. Pohjois-  
mainen työntutkimusneuvosto (NSR) on vuonna 1963 julkaissut metsätyöntutkimuksen  
peruskäsitteiden määritelmäluettelon *Skoglig arbetsstudienomenklatur* i Danmark, Finland,  
Norge och Sverige ja valmistelee puutavaran kuljetuksessa käytettävää terminologiaa.

Vertailtaessa keskenään eri maissa ilmestyneitä varsinaisia metsäsanakirjoja havaitaan  
niiden tekotavassa monenlaisia erilaisuuksia. Toisissa metsäsanakirjoissa hakusanat on poi-  
mittu metsäkirjallisuudesta, toisissa sanakirjoissa taas on käytetty pohjana muita aikaisemmin  
ilmestyneitä sanakirjoja, mm. meidän metsäsanakirjaamme. Olosuhteet metsätaloudessa eri  
maissa ovat kuitenkin niin erilaiset, että toisessa maassa ilmestyneen metsäsanakirjan haku-  
sanoja ei voida sellaisenaan käyttää, koska useasti omassa maassa ei ole ollenkaan vastineita  
kaikille hakusanoille. Sanakirjan toimittajat ovat huomanneet, että on pääasiassa pysyttä-  
dyttävä niissä hakusanoissa, joille vieraalla kielelläkin on löydettävissä vastine. Eräissä ta-  
pauksissa tosin täytyy joitakin hyvin tarpeellisia hakusanoja vieraalla kielellä vain selittää

ilman vastaavaa termiä. Useimmissa metsäsanakirjoissa on vieraskielisistä hakusanoista tehty sanakirjan loppuun luettelot kunkin kielen mukaan aakkosjärjestyksessä ja käännöksen jälkeen on merkitty joko hakusanaa vastaavan sivun ja rivin numero tai myös on käytetty sitä menetelmää, että jokaisen aakkosen hakusanat on numeroitu numerojärjestyksessä ja vieraskielisissä luetteloissa sanan lopussa viitataan tähän aakkoseen ja järjestysnumeroon. Puiden, metsäkasvien sekä tuhoeläinten ja -kasvien latinalaiset nimet sisältyvät eräisiin sanakirjoihin lopussa olevina luetteloina.

Kun metsäsanakirjoja ja puuteknillisiä sanakirjoja on jo olemassa niinkin paljon kuin edellä on lueteltu, voidaan herättää kysymys, onko tarpeellista enää toimittaa uutta suomalaista metsäsanakirjaa. Kun kuitenkin, kuten edellä jo huomautin, jokaisessa maassa metsätalous ja sen terminologia poikkeaa huomattavasti toisten maiden terminologiasta ja kun kuitenkin vieraskieliset vastineet olisi löydettävä näille oman maan termeille ja kun muissa metsäsanakirjoissa ei ollenkaan esiinny suomen kieltä, on suomalaisia metsämiehiä varten tarpeellista laatia ajan tasalla oleva sanakirja, jotta he voisivat tasaveroisina muiden maiden metsämiesten kanssa olla kanssakäymisessä ja myöskin saada omat kirjoituksensa ja julkaisunsa käännettyksi vieraille kielille. Lisäksi on myöskin tärkeitä, että suomalaiset metsämiehet voivat omalle kielelleen kääntää vieraskielisiä julkaisuja. Kun kanssakäyminen Neuvostoliiton kanssa on tullut hyvin intensiiviseksi ja Neuvostoliitossa ilmestyy varsin runsaasti metsätaloudellista kirjallisuutta, on metsäsanakirjaan päätetty ottaa uutena kielenä myöskin venäjän kieli.

SILVA FENNICA:ssa julkaistavien tutkimusten enimmäispituus on 40 konekirjoitusliuskaa kuvineen, taulukoineen ja selosteineen. Vähimmäispituutta ei ole. Julkaisukieli on kirjoittajan valittavissa, mutta suomenkielisiin liitetään aina vieraskieliset selostukset (kork. 10 % artikkelin pituudesta), kuva- ja taulukkotekstit, ja vieraskielisiin vastaavasti suomenkieliset. Seuran hallitus joka on aikakauslehden toimituskuntana, hyväksyy julkaistavat työt ja pidättää itselleen oikeuden päättää julkaisemisjärjestyksestä. Kaikkiin tutkimuksiin merkitään kuitenkin hyväksymispäivämäärä. Toiskielisen selostuksen käännettämisestä huolehtii kirjoittaja, mutta Seura maksaa kohtuulliset käännös- ja kielentarkastuskulut sekä antaa korvauksetta 100 tekijänkappaletta.

Tutkimusten tulee olla Seuran hallituksella lopullisessa julkaisukunnossa viimeistään kaksi kuukautta ennen numeron ilmestymisaikaa. Kunkin korjausvedoksen oikolukuun varataan aikaa enintään yksi viikko. Vastoin hyväksytyä käsikirjoitusta tehtyjen korjausten aiheuttamat kustannukset suorittaa tekijä itse; hän vastaa myös tutkimuksen sisällyksestä.

Käsikirjoitukset osoitetaan Suomen Metsätieteelliselle Seuralle, Unionink. 40 B, Helsinki 17.

